

"VIỆC CẦN PHẢI LÀM TRƯỚC TIÊN LÀ CHỈNH ĐỐN LẠI ĐẢNG"

PGS, TS PHÙNG ĐỨC THẮNG*

Trong cuộc đời hoạt động cách mạng vô cùng sôi động và phong phú, trong sáng và đẹp đẽ của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Người đã soạn thảo nhiều văn kiện quan trọng, chứa đựng những ý tưởng lớn lao có sức lay động sâu xa trải hàng triệu con người và đã trở thành những áng văn bất hủ như *Thư kêu gọi Tổng khởi nghĩa* và *Tuyên ngôn độc lập* năm 1945, *Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến* năm 1946, *Không có gì quý hơn độc lập, tự do* năm 1966... Bản *Di chúc* cũng là một văn kiện như vậy. Đây là văn kiện hoàn toàn do tự tay Người soạn thảo trong một thời gian khá dài. Khởi thảo vào buổi sáng ngày 15 - 5 - 1965 và hoàn thành vào ngày 10 - 5 - 1969.. Bên lề tài liệu Người viết là "Tuyệt đối bí mật". Trong nội dung, Người chỉ khiêm tốn viết là "để lại mấy lời này". Nhưng đó là tâm hồn, trí tuệ, niềm tin, là khí phách, lương tri, phẩm giá của một nhân cách cao đẹp, một thiên tài chiến lược với một bút pháp giản dị mà sâu sắc, thấm đượm tính nhân bản và nhân văn. Bản *Di chúc* được Người soạn thảo, bổ sung, sửa chữa và hoàn thành trong 4 năm cuối đời. Đó là những năm tháng ác liệt của cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước. Điều lớn lao và vĩ đại của Chủ tịch Hồ Chí Minh là chính trong thời điểm còn

đầy những thử thách, hy sinh đối với cả dân tộc ta như vậy, Người đã chỉ ra những định hướng quan trọng mà toàn Đảng, toàn dân ta phải làm ngay sau khi cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước giành thắng lợi. Người viết: "Ở đây nói về kế hoạch xây dựng lại thành phố và làng mạc đẹp đẽ, đàng hoàng hơn trước chiến tranh. Khôi phục và mở rộng các ngành kinh tế. Phát triển công tác vệ sinh, y tế. Sửa đổi chế độ giáo dục cho phù hợp với hoàn cảnh mới của nhân dân, như phát triển các trường nửa ngày học tập nửa ngày lao động. củng cố quốc phòng. Chuẩn bị mọi việc để thống nhất Tổ quốc"¹.

Đó là nội dung cơ bản của cả một chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Bằng thiên tài trí tuệ và khả năng dự báo chiến lược, Người đã cho thấy những khó khăn, phức tạp, gian khổ và cảnh báo những khả năng mắc phải trong công cuộc xây dựng đất nước sau chiến tranh. Chủ tịch Hồ Chí Minh viết tiếp: "Công việc trên đây là rất to lớn, nặng nề, và phức tạp, mà cũng là rất vẻ vang. Đây là một cuộc chiến đấu chống lại những cái gì đã cũ kỹ, hư hỏng, để tạo ra những cái mới mẻ, tốt tươi. Để giành lấy thắng lợi trong cuộc chiến đấu khổng lồ này cần phải động viên toàn dân, tổ chức và giáo dục toàn dân, dựa vào lực lượng vĩ đại của toàn dân"². Để làm được những điều đó, Người chỉ rõ: "Đó là một công việc cực kỳ

* Học viện CTQG Hồ Chí Minh

to lớn, phức tạp và khó khăn. Chúng ta phải có kế hoạch sẵn sàng rõ ràng, chu đáo, để tránh khỏi bị động, thiếu sót và sai lầm. Theo ý tôi, việc cần phải làm trước tiên là *chỉnh đốn lại Đảng*, làm cho mỗi đảng viên, mỗi đoàn viên, mỗi chi bộ đều ra sức làm tròn nhiệm vụ đảng giao phó cho mình, toàn tâm toàn ý phục vụ nhân dân. Làm được như vậy, thì dù công việc to lớn mấy, khó khăn mấy chúng ta cũng nhất định thắng lợi”³.

Mục đích của công việc chỉnh đốn Đảng (CĐĐ) là để làm tốt hơn nhiệm vụ lãnh đạo của Đảng. Đổi mới sự lãnh đạo (SLĐ) và CĐĐ là việc phải làm thường xuyên, liên tục đối với một chính đảng cầm quyền, nhất là trước những thời cơ, thử thách, nguy cơ hay trước những bước ngoặt quan trọng của phong trào cách mạng... ĐCS Việt Nam đã vận dụng sáng tạo những nguyên lý của chủ nghĩa Mác - Lênin, kinh nghiệm của các nước anh em, bè bạn quốc tế vào hoàn cảnh thực tiễn Việt Nam trong cuộc đấu tranh giành độc lập dân tộc và xây dựng CNXH. Hơn thế nữa, Đảng ta cũng luôn sáng tạo để phát triển hoàn thiện đường lối cách mạng. Sáng tạo đó là tự đổi mới... Quá trình tự đổi mới cũng chính là quá trình tự CĐĐ. Đảng ta là đảng cầm quyền nên tự đổi mới và tự chỉnh đốn luôn luôn là một yêu cầu sống còn của Đảng. Đảng cầm quyền mà không tự đổi mới và tự chỉnh đốn dễ mắc bệnh chuyên quyền, độc đoán, áp đặt, thậm chí có thể dẫn đến độc tài. Là người sáng lập, lãnh đạo và rèn luyện Đảng ta, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn chăm lo đến nhiệm vụ đổi mới SLĐ và CĐĐ. Trong tác phẩm *Sửa đổi lối làm việc*, viết tháng 10-1947, Người chỉ rõ cách lãnh đạo của một tổ chức Đảng chân chính: “Chớ khư khư giữ theo “sáo cũ”⁴. Chủ trương, đường lối của Đảng phải được kiểm nghiệm qua thực tiễn phong trào cách mạng của quần chúng. Những cái

đúng cần phát huy, nếu sai phải sửa chữa kịp thời.

Đổi mới SLĐ và CĐĐ phải bao gồm cả những công việc ở tầm vĩ mô như lãnh đạo hoạch định chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của đất nước cho đến những công việc cụ thể trong cuộc sống hàng ngày. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ nhiệm vụ của Đảng là phải lo những việc to lớn như đổi nền kinh tế đến “tương cà mắm muối” của dân. Tự đổi mới SLĐ và tự CĐĐ là để xây dựng Đảng ta ngày càng trong sạch, vững mạnh. Toàn Đảng, toàn dân đang ra sức xây dựng đất nước Việt Nam XHCN. Đó là nhiệm vụ vô cùng khó khăn và phức tạp. Trong bài giảng tại Trường công an Trung ương, tháng 12-1958, Chủ tịch Hồ Chí Minh nói: “Đánh đổ giai cấp địch đã khó, đấu tranh xây dựng chủ nghĩa xã hội còn gian khổ, khó khăn hơn nhiều”⁵. Chính vì vậy, trong công cuộc xây dựng CNXH, Đảng càng phải trong sạch, vững mạnh hơn bao giờ hết.

Năm 1986, Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VI của Đảng đã đề ra đường lối đổi mới toàn diện đất nước. Gần 20 năm thực hiện đường lối đổi mới, Đảng ta đã có dịp kiểm nghiệm, bổ sung và phát triển qua các kỳ Đại hội và HNTƯ. Sau khi đánh giá khái quát những thành tựu về công tác xây dựng Đảng, chỉ rõ những khuyết điểm cần khắc phục, Đại hội VIII của Đảng xác định: “Đảng ta phải luôn tự đổi mới và chỉnh đốn”. Đại hội chủ trương: phát triển kinh tế là trung tâm, xây dựng Đảng là then chốt.

Đổi mới SLĐ và CĐĐ theo tư tưởng Hồ Chí Minh và *Di chúc* của Người để xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh đang là yêu cầu bức xúc của toàn Đảng, toàn dân ta. Vai trò lãnh đạo của Đảng là nhân tố quan trọng quyết định thắng lợi của sự nghiệp cách mạng. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nêu hình ảnh tổ chức Đảng

như cỗ máy phát điện làm ra ánh sáng và năng lượng để vận hành mọi công việc của đất nước. Người đã dày công chuẩn bị cho công việc thành lập Đảng ta và cũng là người đặt nền móng cho công tác CDD về tư tưởng, chính trị và tổ chức.

Đổi mới SLĐ và CDD về tư tưởng là làm cho hệ thống lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh thực sự trở thành nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho mọi hành động của toàn Đảng, toàn dân ta, giữ vững và tăng cường bản chất giai cấp công nhân của Đảng. Muốn làm được điều đó, trước hết phải tổ chức học tập lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, học tập *Di chúc* của Người và đường lối, chính sách của Đảng một cách hệ thống và có hiệu quả thiết thực. Trong bài giảng tại lớp huấn luyện đảng viên mới của Thành uỷ Hà Nội ngày 14-5-1966, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nói: "Để lãnh đạo cách mạng, Đảng phải mạnh. Đảng mạnh là do chi bộ tốt. Chi bộ tốt là do các đảng viên đều tốt. Muốn xây dựng chi bộ "bốn tốt" thì phải bồi dưỡng lập trường vô sản cho đảng viên. Muốn có lập trường vô sản vững chắc, thì đảng viên phải có ý thức giai cấp, đồng thời phải có lý luận cách mạng. Không có lý luận về chủ nghĩa xã hội khoa học thì không thể có lập trường giai cấp vững vàng. Vì vậy, các cô, các chú phải chịu khó học tập lý luận Mác - Lênin, học tập đường lối, chính sách của Đảng; đồng thời phải học tập văn hoá, kỹ thuật và nghiệp vụ"⁶.

Học tập lý luận cũng phải theo tinh thần đổi mới, trước hết là phải nhận thức đúng về chủ nghĩa Mác - Lênin trên mọi phương diện. Học tập tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối, chính sách của Đảng là phải tạo nên sức mạnh vật chất, từ tổng kết thực tiễn, khái quát thành những vấn đề lý luận để đưa cuộc sống vào nghị quyết. Trong *Sửa đổi lối làm việc*, Người

viết: "Chúng ta *tuyệt đối không nên theo đuổi quần chúng*. Nhưng phải khéo tập trung ý kiến của quần chúng, hóa nó thành cái đường lối để lãnh đạo quần chúng. Phải đem cách nhân dân so sánh, xem xét, giải quyết các vấn đề, mà hoá nó thành cách chỉ đạo nhân dân.

"Phải đưa chính trị vào giữa dân gian". Trước kia, việc gì cũng từ "trên dội xuống". Từ nay việc gì cũng phải từ "dưới nhoi lên".

Làm như thế, chính sách, cán bộ và nhân dân sẽ nhất trí, mà Đảng ta sẽ phát triển rất mau chóng và vững vàng"⁷.

Gần 20 năm thực hiện đổi mới SLĐ và CDD, chúng ta đã đạt được những thành tựu quan trọng, nhưng cũng bộc lộ những mặt yếu kém, khuyết điểm cần sửa chữa, khắc phục. Bằng thái độ khách quan và dũng cảm, Đại hội IX của Đảng đã thẳng thắn chỉ rõ: "tình trạng tham nhũng và sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên đang cản trở việc thực hiện đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, gây bất bình và làm giảm lòng tin trong nhân dân"⁸. Vì vậy, trong điều kiện cơ chế thị trường, kinh tế nhiều thành phần, mở cửa và hội nhập quốc tế, công tác CDD phải gắn với việc thực hiện những mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội và xây dựng con người mới XHCN. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nêu lên một luận điểm mà nó đã trở thành phương châm về xây dựng CNXH: Muốn xây dựng CNXH trước hết phải có con người XHCN. Cùng với việc mở rộng cuộc vận động người tốt việc tốt, chúng ta phải coi đó là tiêu chí rèn luyện, phấn đấu để cán bộ, đảng viên phải là những con người XHCN. Vì vậy, cùng với việc tiếp tục đẩy mạnh nghiên cứu, tuyên truyền, giáo dục về tư tưởng Hồ Chí Minh, về *Di chúc* của Người, cần phải thường xuyên tuyên truyền, giáo dục để tạo nên phong trào sâu rộng làm theo lời Bác dạy.

Kết cấu hoàn chỉnh của mệnh đề sẽ là: **Học tập và làm theo tư tưởng Hồ Chí Minh**. Làm theo lời dạy của Người là phương pháp học tập tư tưởng Hồ Chí Minh, học tập *Di chúc* thiết thực nhất, hiệu quả nhất. Sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn luôn yêu cầu cán bộ, đảng viên phải thường xuyên học tập chủ nghĩa Mác - Lênin. Nhưng việc học tập phải đem lại những kết quả thiết thực. Những vấn đề lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin phải đi vào cuộc sống và trở thành sức mạnh vật chất. Đồng chí Vũ Kỳ kể lại: "Ngày 14-5-1966, vào lúc 8 giờ, Bác đến nói chuyện với lớp huấn luyện đảng viên mới do Thành uỷ Hà Nội tổ chức tại trường Chu Văn An. Là người sáng lập Đảng, tự tay vun trồng những mầm non của Đảng ngay từ những ngày đầu tiên, mỗi lần được gặp các thế hệ đảng viên mới, Bác cũng rất vui, cảm thấy như mình được trẻ lại. Trong buổi gặp mặt hôm ấy, sau khi nói xong bài nói đã chuẩn bị sẵn, Bác nói thêm một câu thật thấm thía: Con người ta trước hết phải có đạo đức, sống với nhau phải có tình, có nghĩa. Nếu đọc bao nhiêu sách chủ nghĩa Mác - Lênin mà sống với nhau không có tình, có nghĩa thì chỉ là giáo điều, sách vở"⁹. Học tập tư tưởng Hồ Chí Minh, học tập *Di chúc* của Người cũng như vậy. Mỗi cán bộ đảng viên phải luôn nhớ lời dạy của Người là "các cơ quan Chính phủ từ toàn quốc đến các làng, đều là công bộc của dân". "Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân".

Đổi mới SLĐ và CĐĐ về chính trị là kiên định con đường mà Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh và nhân dân ta đã lựa chọn, giữ vững mục tiêu độc lập dân tộc và CNXH. Hội nghị đại biểu toàn quốc của Đảng giữa nhiệm kỳ (Khoá VII), năm 1994, đã chỉ rõ những nguy cơ mà Đảng và nhân dân ta phải phấn đấu vượt

qua, trong đó có nguy cơ chệch hướng và diễn biến hoà bình. Trong những bài học mà Đại hội VIII tổng kết sau 10 năm đổi mới, bài học về giữ vững mục tiêu độc lập dân tộc và CNXH được đưa lên hàng đầu. Độc lập dân tộc gắn liền với CNXH là bài học xuyên suốt trong lịch sử lãnh đạo cách mạng của Đảng. Ngày nay phải nhận thức đúng và đầy đủ về độc lập dân tộc và CNXH. Chúng ta không chỉ phấn đấu giữ vững độc lập về lãnh thổ mà còn độc lập về chính trị, kinh tế, ngoại giao, an ninh - quốc phòng. Đó chính là độc lập toàn diện và đầy đủ. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nói ngay sau khi giành được chính quyền sau Cách mạng tháng Tám năm 1945: "Ngày nay, chúng ta đã xây dựng nên nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà. Nhưng nếu nước độc lập mà dân không hưởng hạnh phúc tự do, thì độc lập cũng chẳng có nghĩa lý gì"¹⁰. CĐĐ trong điều kiện cơ chế thị trường, lấy hiệu quả công việc làm thước đo sự tiến bộ của xã hội là phải nhận thức đúng về mục tiêu của CNXH mà nhân dân ta đang xây dựng là dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh.

Đổi mới SLĐ và CĐĐ về tổ chức là tăng cường sức chiến đấu của Đảng từ Trung ương đến cơ sở. Gần 20 năm lãnh đạo công cuộc đổi mới, Đảng ta đã có những bước trưởng thành quan trọng về bản lĩnh chính trị và năng lực lãnh đạo, nhưng về tổ chức vẫn còn nhiều khuyết điểm, hạn chế. Đại hội IX của Đảng nhận định: "Trong công tác xây dựng Đảng, bên cạnh những ưu điểm, đang nổi lên một số mặt yếu kém và khuyết điểm, nhất là khuyết điểm về công tác giáo dục, rèn luyện đội ngũ cán bộ, đảng viên, chưa ngăn chặn và đẩy lùi được sự suy thoái về tư tưởng chính trị và đạo đức, lối sống. Một số tổ chức đảng ở các cấp chưa được chỉnh đốn; dân chủ bị vi phạm, kỷ luật, kỷ cương lỏng lẻo, nội bộ không đoàn kết"¹¹. Đại hội tiếp tục xác định xây dựng Đảng

là nhiệm vụ then chốt trong thời kỳ đẩy mạnh CNH, HĐH đất nước.

Xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh, có hiệu quả thiết thực nhất là phải dựa vào quần chúng. Đảng ra đời trong phong trào cách mạng của quần chúng và ngày càng trưởng thành cũng qua quá trình lãnh đạo phong trào quần chúng. Nét đặc sắc trong tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác xây dựng, CĐĐ chính là dựa vào mối quan hệ máu thịt giữa Đảng và dân. Người chỉ rõ: "Kinh nghiệm các địa phương cho biết: nơi nào công việc kém, là vì cán bộ cách xa dân chúng, không cùng dân chúng bàn bạc, không giải thích. Nơi kha khá, là vì cán bộ biết giải thích, biết cùng dân chúng bàn bạc, nhưng chưa hoàn toàn. Nơi nào khá lắm là vì việc gì to nhỏ, cán bộ cũng biết giải thích, biết cùng dân chúng bàn bạc đến nơi đến chốn, dựa vào dân chúng"¹².

Đổi mới SLD và CĐĐ theo *Di chúc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh đang là một nhu cầu bức xúc của Đảng ta trong sự nghiệp đổi mới, đẩy mạnh CNH, HĐH đất nước vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh. Là người sáng lập, lãnh đạo và rèn luyện Đảng ta, tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh về Đảng, bản *Di chúc* lịch sử của Người luôn luôn là một di sản vô giá để xây dựng Đảng ngày càng to lớn, vững mạnh, ngang tầm với nhiệm vụ của đất nước.

1, 2, 3, 6. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, CTQG, H, 1996, T.12, tr. 504 - 505, 505, 503, 92

4, 7. *Sđd*, T.5, 297, 298, 295

5. *Sđd*, T.9, tr.279

8, 11. ĐCS Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX*, CTQG, H, 2001, tr.15, 52

9. Vũ Kỳ: *Bác Hồ viết Di chúc*, ST, H, 1989, tr.56-57

10. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, CTQG, H, 1995, T.4, tr.52

35 NĂM THỰC HIỆN DI CHỨC...

(Tiếp theo trang 4)

qua cuộc vận động xây dựng, chỉnh đốn Đảng theo tư tưởng Hồ Chí Minh, chúng ta phấn đấu để Đảng ta ngày càng trong sạch, vững mạnh, gắn bó mật thiết với nhân dân, năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu ngày càng được nâng cao, gánh vác được sứ mệnh mà dân tộc ta giao phó.

Đổi mới là con đường lớn vẻ vang, cũng là con đường đầy gian nan thử thách, đòi hỏi phải có ý chí, quyết tâm lớn và trí tuệ cao. Bên cạnh những thành tựu đáng ghi nhận, chúng ta còn không ít yếu kém và khuyết điểm, cả trong hai lĩnh vực quan trọng nhất là phát triển kinh tế và xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Chúng ta còn chưa làm được hoặc chưa làm đầy đủ nhiều điều Bác Hồ căn dặn. Đảng ta, Nhà nước ta, từ Trung ương đến các địa phương và cơ sở, phải nghiêm túc nhìn nhận những yếu kém và khuyết điểm để ra sức khắc phục. Nhân dân ta, với tư cách là người làm chủ đất nước, hãy chung lòng, chung sức cùng Đảng và Nhà nước ta làm tốt và làm tròn những việc lớn. Chúng ta phải phấn đấu hết sức mình để đất nước ta thoát ra khỏi tình trạng kém phát triển, vì mục tiêu "dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh", sánh vai cùng các nước trên thế giới.

Đây chưa phải tất cả nhưng là những gì đáng nói nhất đối với Đảng và nhân dân ta nhân kỷ niệm 35 năm *Di chúc* của Bác Hồ.

Hà Nội, tháng 8 năm 2004